

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
УПРАВЛІННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
КВНЗ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ»
ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
АСОЦІАЦІЯ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ІНСТИТУТ МЕДСЕСТРИНСТВА ТА НАУК ПРО ЗДОРОВ'Я
ЖЕШОВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ (ПОЛЬЩА)
УНІВЕРСИТЕТ КОМЕНСЬКОГО В БРАТИСЛАВІ ПЕДАГОГІЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ, КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПРАЦІ (СЛОВАЧЧИНА)
УНІВЕРСИТЕТ ПАЛАЦЬКОГО В ОЛОМОУЦІ, ФАКУЛЬТЕТ НАУК
ПРО ЗДОРОВ'Я (ЧЕХІЯ),
РЕЦЕНЗОВАНИЙ НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ НЕМЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ
«PROFESE ON-LINE» (ЧЕХІЯ)
ПРОФЕСІЙНЕ ВИДАННЯ «OŠETROVATEĽSTVO
A PÔRODNÁ ASISTENCIA» (СЛОВАЧЧИНА)
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ ДЛЯ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР ТА АКУШЕРОК
«PIELEGNIARSTWO SPECJALISTYCZNE» (ПОЛЬЩА)
ЯРОСЛАВСЬКИЙ ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИЙ
ЗАКЛАД ІМ. БРОНІСЛАВА МАРКЕВИЧА (ПОЛЬЩА)
ВИЩА ШКОЛА АГРОБІЗНЕСУ (ПОЛЬЩА)
ВИЩА ШКОЛА НАУК ПРО ЗДОРОВ'Я ЖИРАРДУВ (ПОЛЬЩА)

**ВИЩА ОСВІТА В МЕДСЕСТРИНСТВІ:
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ**
присвячена 145-річчю заснування навчального закладу

Матеріали X науково-практичної конференції з міжнародною участю

24-25 жовтня 2019 року
м. Житомир

Медіа партнери

PROFESE ON-LINE
recenzovaný časopis pro nelekárské zdravotnícké obory

**OŠETROVATEĽSTVO
A PÔRODNÁ ASISTENCIA**
ČASOPIS SLOVENSKEJ KGMORY SEŠTER A PÔRODNÝCH ASISTENTIEK
PROFESSIONAL JOURNAL OF NURSING AND MIDWIFERY

PIELEGNIARSTWO SPECJALISTYCZNE

О. І. Кретова // Вісник Черкаського ун-ту. – 2002. – Вип. 34. – С. 154-160. – (Серія : Педагогічні науки).
4. Студентське самоврядування в Україні. – К. : «Молодіжна Альтернатива», 2004. – 60 с.

REFERENCES:

1. Boiko A. M. Vuhovannia lydunu, nove i vizne: Metodologo-teoretuznui i praktuznui komentar. Statti. Vustypu. Recenzii / A. M. Boiko. – Poltava, 2006. – 566 s.
2. Brovzak A. Stydentske samovriadyvannia iak zasib rozvutky organizaciinuh zdibnostei maibytnix vzuteliv / A. M. Brovzak // Osvita iak factor zabezpezhennia stabilnosti syzasnogo sypilstva: Miznar. nayk.- teoret. konf., 26 berez. 2004 r. : statti/In-t nayk. i osv. tehnologii ta in. – Ternopil, 2004. – 235 s.
3. Arxupova S. P. Stydentske samovriadyvannia iak skladova profesiinoi pidhotovku i vuhovannia maibytних fahivziv / S. P. Arxupova, O. I. Kretova // Visnik Zerkaskogo un-tu. – 2002. – Vup. 34 – S. 154-160. – (Serii: pedagogizni nayku).
4. Stydentske samovriadyvannia v Ykraini. – K. : «Molodizna Alternativa», 2004. – 60 s.

УДК 378.147

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З НЕВРОЛОГІЇ

Подольак І. В.

Луцький базовий медичний коледж

INSTALLATION OF INTERACTIVE TEACHING METHODS IN NEUROLOGY CLASSES

Podoliak I. V.

Lutsk Basic Medical College

Abstract. *Neurology and psychiatry are important branch of modern medicine. Interactive learning methods improve the process of assimilation of information.*

Key words: *interactive, students, methods.*

Актуальність проблеми. Для успішної професійної підготовки високо кваліфікованих фахівців в нових соціально - економічних умовах на перший план виходить особистість студента, здатність його до самостійності прийняття рішень і доведення їх до виконання, тобто освіта стає особистісно-орієнтованою.

Якість надання медичної допомоги громадянам України залежить, перш за все, від рівня практичної підготовки спеціалістів, здатних до творчої праці, освоєння і впровадження наукових та інформаційних технологій, професійного розвитку, конкурентної спроможності на ринку праці.

Основною умовою формування сучасного медичного працівника є набуття широкого спектру мультидисциплінарних знань.

«Студент» у перекладі з латинської означає «той, що сумлінно працює», «той, хто бажає отримувати знання». Складність навчання студентів зумовлена тим, що обсяг і зміст інформації, яку вони мають опрацювати, безперервно збільшується, а термін навчання залишається незмінним. Усе це спонукає шукати нові, досконаліші шляхи здобування знань та умінь.

За даними соціологічних досліджень, 40% студентів не задоволені результатами свого навчання через відсутність умінь продуктивно самостійно здобувати знання, при їх опитуванні встановлено, що 65% не вміють раціонально розподіляти свій час, 45% не мають навичок самоосвіти.

Основна частина. В освітньому медичному просторі значну увагу привертають інноваційні технології навчання. Дуже важливо, щоб в результаті цього навчання кожен студент опанував тими знаннями, вміннями та навичками, які дозволять йому після закінчення навчального закладу працювати в установах усіх ланок охорони здоров'я.

Інтерактивне навчання - форма навчання, в процесі якого студенти і викладач знаходяться в режимі бесіди, діалогу між собою. Слово «інтерактив» від англійського «interact» («Inter» - взаємний, «act» - діяти). Інтерактивне навчання має на меті створення комфортних умов навчання, за яких кожен студент відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність. Це співнавчання, взаємонавчання, де і студент, і викладач є рівноправними суб'єктами навчання, розуміють, що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, уміють і здійснюють.

Інтерактивні методи навчання дозволяють значно підвищити коефіцієнт корисної дії процесу засвоєння інформації. За даними американських вчених, під час лекції студент засвоює 5% матеріалу, під час читання – 10%, роботи з відео- та аудіоматеріалами – 20%, під час демонстрації – 30%, під час дискусії – 50%, під час практики – 75%, під час застосування активних методів навчання – до 90%. Як бачимо, відносно пасивні методи навчання мають на порядок нижчу ефективність, ніж активні та інтерактивні.

Кредо інтерактивного навчання:

- Те, що я бачу й чую, я трохи пам'ятаю.
- Те, що я чую, бачу й обговорюю, я починаю розуміти.

- Коли я чую, бачу, обговорюю й роблю, я набуваю знань і навичок.
- Коли я передаю знання іншим, я стаю майстром.

Неврологія та психіатрія – важливі галузі сучасної медицини, що стрімко розвиваються. В останні десятиліття XX століття завершився цикл наукових досліджень у галузі науки про головний мозок. В основу досліджень були покладені концептуальний принцип, системний підхід і принципи доказової медицини, поглиблене вивчення таких нейронаук, як нейроанатомія, нейрофізіологія, нейрохімія, нейроімунологія й нейропсихологія. Тому вивчення даної дисципліни вимагає від майбутнього медика міцних і глибоких теоретичних знань з анатомії, фізіології, патофізіології, фармакології та інших базових дисциплін, а від викладача – високого рівня кваліфікації, професійного володіння неврологічною практикою, науково – культурного світогляду, комунікативних та ораторських здібностей.

Основною формою теоретичного навчання у коледжі виступає лекція. Інтерактивна лекція відрізняється від традиційної двобічним потоком інформації (від педагога і від студентів), містить проблемні питання, виділяється евристичним типом навчання, допускає переривання доповіді викладача і обговорення теми, що викликала труднощі для розуміння або зацікавила студентів. При проведенні лекції варто широко застосовувати методи «інформаційного повідомлення»: аудіовізуальні презентації, відеофільми, графіки, інтегральні схеми патогенезу та топічної діагностики різних рівнів ураження нервової системи, мультимедійні презентації з демонстрацією дослідження неврологічного статусу хворих з різною патологією. Поєднання коментарів лектора з відеоінформацією значно мотивує увагу слухачів до викладання матеріалу за темою. Досить цінним під час лекції є презентація окремих відео фрагментів з практики викладача. Подальше засвоєння лекційного матеріалу проходить у вигляді співбесіди у діалоговому режимі.

Комп'ютерна графіка та анімація дають можливість не просто розповісти студенту про захворювання нервової системи, але й показати у цікавій формі патогенетичні процеси, що відбуваються в організмі на клітинному рівні та глибше зрозуміти їх.

Засвоєння теоретичного матеріалу на практичних заняттях проводяться також із залученням інтерактивних методів: імітаційних ділових ігор, дискусій, семінарів-тренінгів, ефективною є розробка кейс-ситуаційних завдань з різних тем загальної та спеціальної неврології, а також ситуаційних завдань комп'ютерного контролю.

Серед активних технологій навчання я хочу виділити технологію аналізу ситуацій як одну з найбільш ефективних і поширених методик організації пізнавальної діяльності студентів на клінічних дисциплінах. Вона дозволяє:

- розвинути здатність аналізувати життєві і професійні завдання;
- розглядає різноманітні можливості та підходи до вирішення тієї чи іншої задачі та проблеми;
- уміло поєднує теоретичні знання з практикою;
- розвиває аналітичні здібності і критичне мислення;
- дає можливість встановити причинно-наслідкові зв'язки;

Метод case-study або метод конкретних ситуацій (від англійського case - випадок, ситуація) - метод активного проблемно-ситуативного аналізу, заснований на навчанні шляхом вирішення конкретних завдань - ситуацій (вирішення кейсів). Він належить до *неігрових імітаційних активних* методів навчання.

Для цього маю «банк» проблемних ситуацій з кожної теми. Ці ситуації найчастіше засновані на реальних життєвих подіях, наприклад, даних з історії хвороби чи амбулаторної карти пацієнта. Кейс побудований так, щоб забезпечити перехід від простих завдань до вирішення складних професійних ситуацій, які в майбутньому будуть виникати в трудовій діяльності. Студентам роздаються необхідні для роботи матеріали та формулюється основна проблема.

Надійним шляхом оптимізації навчання є використання ігрових технологій на практичних заняттях, адже це перспективна форма розвитку клінічного мислення. Ігрові технології мають бути викладені у доступній формі та виконувати такі основні функції: *спонукальну* (викликає інтерес у студентів); *комунікабельну* (засвоєння елементів культури спілкування майбутніх спеціалістів); *самореалізацій* (кожен учасник гри реалізує свої можливості); *розвивальну* (розвиток уваги, волі та інших психічних якостей); *розважальну* (отримання задоволення); *діагностичну* (виявлення відхилень у знаннях, уміннях та навичках, поведінці); *корекційну* (внесення позитивних змін у структуру особистості майбутніх фахівців).

Специфіка ділової гри полягає в тому, що процес навчання максимально наближається до реальної практичної діяльності, що активізує отримані теоретичні знання, переводить їх у практичну діяльність

Рольова гра проводиться в невеликих групах (по 3-4 чоловіка). Кожна група має певну роль і завдання. Студент, що не підготувався або погано підготувався до заняття, не зуміє розібратись в запропонованій ситуації і не зможе прийняти правильне рішення. Щоб уникнути цього, постановка завдання і розподіл ролей проводиться заздалегідь, на попередньому занятті. Розподіл завдань проводиться так, щоб участь у діловій грі брали усі студенти. Мені, як викладачеві, гра дає велике професійне задоволення, тому що завдяки їй процес навчання стає безперервною творчістю.

До початку гри має бути розроблений сценарій, відтворена структурно-логічна схема гри, підготовлений кабінет та необхідне оснащення (фантоми, муляжі, комплекти вакцин заводського походження, шприци, медична документація тощо). Послідовність організації заняття: I етап: інструктаж; формування медичних бригад, які змагаються; визначення їх ролей; розподіл завдань. II етап: вирішення ситуацій медичними бригадами; оформлення медичної документації. III етап: взаємне рецензування ситуаційного завдання. IV етап: проведення дискусії, аналіз гри після її проведення, підведення підсумків заняття.

Наприклад, на заняттях з медсестринства в неврології з метою засвоєння матеріалу використовуються рольові ігри типу “медсестра – пацієнт” під час яких студенти можуть розкрити свій потенціал. Подібні форми перевірки готовності студентів до знань охоче приймаються самими студентами. Під час гри студенти слухають, відповідають, демонструють, аналізують, оцінюють, аргументують, опонують тощо.

Пошук конкретного вирішення поставленого завдання змушує студента переключитись на активні форми навчання, зокрема самонавчання.

Відомо, що знання, засвоєні самостійно, є найміцнішими. Тому викладачеві необхідно допомогти студентам правильно організувати виконання ними самостійної роботи та бути готовим до адекватної її оцінки. Допомогає цьому метод проектів – це модель організації навчального процесу, орієнтована на творчу самореалізацію особистості, розвиток її можливостей у процесі створення певного «продукту» під контролем викладача.

- Розвиває пізнавальні і творчі навички студентів, вміння критично мислити, орієнтуватись в інформаційному просторі.

- Стимулює інтерес студентів до певних проблем.

- Активізує між предметні та внутрішньо предметні зв'язки.

- Дозволяє раціонально та ефективно організувати самостійну та поза аудиторні роботу студентів.

- Дозволяє використовувати різноманітні методи та засоби навчання.

- Ефективно поєднують теоретичні знання з практичною діяльністю.

- Активізує роботу з обдарованими студентами.

- Сприяє розвитку комунікативних навичок в процесі групової роботи.

В практичній діяльності найчастіше застосовую інформаційні, творчі та дослідницькі проекти за різною кількістю учасників та різною тривалістю дослідження. Темі проектів стосуються актуальних питань неврології та орієнтовані на кінцевий практичний вихід дослідження. Кінцеві результати обговорюються в групах і представляються в узагальненому вигляді у різних формах: реферативна, комп'ютерна презентація, доповідь, відеофільм.

Висновок. Таким чином, вивчення навчальної дисципліни «Медсестринство в неврології» заслуговує на подальше впровадження інноваційних технологій навчання, що суттєво сприяє підвищенню якості отриманих теоретичних знань і необхідних практичних навичок студентами та наближує процес навчання до вирішення актуальних проблем та вимог сучасності. Особливе значення вони набувають при формуванні професійних вмінь та навичок в роботі з пацієнтами. Слід зазначити, що дані методики дозволяють успішно розвивати професійні та загальнокультурні компетенції, стимулювати і розвивати пізнавальну діяльність студентів, виробити високий ступінь самостійності, але не можуть повністю замінити практичне заняття з клінічної дисципліни.

Безперервний і всебічний фаховий розвиток кожного спеціаліста сучасної медицини є важливим напрямком удосконалення всієї системи вищої медичної освіти.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Богданова І. М. Використання інтерактивних технологій у підготовці майбутніх соціальних працівників // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Педагогічні науки. – 2016. – № 11. – С. 15–20.
2. Вороненко Ю.В. Розвиток нових технологій у післядипломній освіті лікарів і провізорів: тенденції, експертні висновки та реальні оцінки ефективності навчання / Ю.В. Вороненко, О.П. Мінцер // Мед. освіта. – 2017. – № 2. – С. 19–23.
3. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / НАПН України, Педагогічної освіти і освіти дорослих. К.: ВД «ЕКМО», 2016. – 324 с.
4. Удосконалення засвоєння практичних навичок і методик студентами та лікарями-інтернами – важлива складова кадрової перебудови первинної ланки медичної допомоги населенню України / О.П. Волосовець, Ю.С. П'ятницький, І.С. Вітенко [та ін.] // Мед. освіта. – 2015. – № 3. – С. 3–7.
5. Використання інтерактивних методів навчання при вивченні основ внутрішньої медицини / О.С. Хухліна, Л.В. Каньовська, О.С. Воевідка [та ін.]: матеріали Всеукраїнської конференції навчально-наукової конференції, присвяченої 55-річчю Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України [«Впровадження нових технологій за кредитно-модульної системи організації навчального процесу ВМ(Ф)НВ III-IV рівнів акредитації»], (м. Тернопіль, 26–27 квітня 2012р.). – Тернопіль: Укрмедкнига, 2016. – С. 415–416.

REFERENCES:

1. Bohdanova I. M. Vykorystannia interaktyvnykh tekhnolohii u pidhotovtsi maibutnykh sotsialnykh pratsivnykiv // Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Pedagogichni nauky. – 2016. – № 11. – S. 15–20.
2. Voronenko Yu.V. Rozvytok novykh tekhnolohii u pislidyplomnii osviti likariv i provizoriv: tendentsii, ekspertni vysnovky ta realni otsinky efektyvnosti navchannia / Yu.V. Voronenko, O.P. Mintser // Med. osvita. – 2017. – № 2. – S. 19–23.
3. Sysoieva S.O. Interaktyvni tekhnolohii navchannia doroslykh: navchalno-metodychnyi posibnyk / NAPN Ukrainy, Pedagogichnoi osvity i osvity doroslykh. K.: VD «EKMO», 2016. – 324 s.
4. Udoshkonalennia zasvoiennia praktychnykh navychok i metodyk studentamy ta likariamy-internamy – vazhlyva skladova kadrovoy perebudovy pervynnoi lanky medychnoi dopomohy naselenniu Ukrainy / O.P. Volosovets, Yu.S. Piatnytskyi, I.S. Vitenko [ta in.] // Med. osvita. – 2015. – № 3. – S. 3–7.